

Sygn. akt IV CZ 86/15

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marian Kocon

SSN Krzysztof Pietrzykowski

w sprawie z wniosku K. S.

przy uczestnictwie A. S.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 14 stycznia 2016 r.,

zażalenia wnioskodawczynie

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 25 czerwca 2015 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 12 listopada 2014 r. Sąd Rejonowy w M. dokonał podziału majątku wspólnego byłych małżonków K. S. (wnioskodawczynie) i A. S. (uczestnika); co do nieruchomości położonych w miejscowości S. wnioskodawczynie przyznał na własność nieruchomość (dz. 5/33) o wartości 5 785 zł, udział $\frac{1}{4}$ we współwłasności nieruchomości (dz. 5/29) o wartości 1077 zł oraz udział $\frac{3}{32}$ we współwłasności nieruchomości drogowej (dz. 5/4), a uczestnikowi przyznał na własność nieruchomość (nr 5/8) o wartości 279 586 zł i udział $\frac{3}{32}$ we współwłasności nieruchomości drogowej (dz. 5/4). Postanowieniem działowym zostały też objęte ruchomości i środki zgromadzone w funduszach emerytalnych. W wyniku rozliczenia przyznanych składników majątkowych w stosunku do wartości majątku i udziałów zainteresowanych Sąd zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie kwotę 120 390, 61 zł.

Uwzględnivszy apelację uczestnika Sąd Okręgowy w S. zaskarżonym obecnie postanowieniem uchylił postanowienie Sądu pierwszej instancji i przekazał mu sprawę do ponownego rozpoznania. Jako podstawę orzeczenia powołał art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. i na jego uzasadnienie stwierdził, że Sąd Rejonowy nie wyjaśnił wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia, a uzupełnienie materiału dowodowego będzie wymagało przeprowadzenia postępowania dowodowego niemal w całości. Sąd Okręgowy wskazał, że istotna różnica wartości rynkowej działek przyznanych byłym małżonkom wynika z ustalenia ich przeznaczenia, na podstawie opinii biegłego, jako działki leśnej (przyznanej wnioskodawczynie) oraz działki budowlanej (przyznanej uczestnikowi). W 2012 r. została podjęta uchwała o zmianie planu zagospodarowania przestrzennego, prace nad nowym planem są zaawansowane, a według obecnego projektu działka przyznana wnioskodawczynie (5/33) również zostanie przeznaczona pod zabudowę, co może znacząco podnieść jej wartość. Dlatego, w ocenie Sądu Okręgowego, ustalenie wartości tej działki powinno nastąpić przy uwzględnieniu jej przeznaczenia w nowym planie, gdy taki zostanie uchwalony, co powinien uwzględnić Sąd pierwszej instancji i rozważyć zawieszenie postępowania w sprawie do czasu uchwalenia nowego planu. Po uchwaleniu

nowego planu Sąd powinien dopuścić dowód z opinii biegłego w celu ustalenia wartości działki według nowego przeznaczenia, a następnie rozważyć warianty zniesienia współwłasności tej nieruchomości, nie wykluczając jej podziału na dwie części.

Zażalenie na to postanowienie wnioskodawczynie oparła na zarzutach naruszenia art. 386 § 4 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez zastosowanie tego przepisu pomimo braku przesłanki w postaci potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości oraz naruszenia art. 382 i 378 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przez ich zastosowanie pomimo, że w apelacji nie zostały podniesione zarzuty uchybienia przepisom postępowania przez Sąd pierwszej instancji. Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Apelacja jest środkiem odwoławczym, który powinien zawierać zwięzłe przedstawienie zarzutów i ich uzasadnienie (art. 368 § 1 pkt 2 i 3 k.p.c.). Zarzutem apelacji może być twierdzenie, że wyrok sądu pierwszej instancji jest wadliwy z powodu błędnego ustalenia podstawy faktycznej, z tym że twierdzenie to powinno odnosić się do konkretnego elementu stanu faktycznego i wskazywać, na czym – według apelującego – ma polegać wadliwość postępowania. Skarżący nie ma obowiązku powołania konkretnych przepisów, które doznały naruszenia, co dotyczy także naruszenia przepisów postępowania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2006 r., II CZ 93/06 i z dnia 10 stycznia 2007 r., I CZ 122/06, niepublikowane). Sąd Okręgowy był władny uznać, że apelacja uczestnika spełniała minimum wymagań i dokonać oceny orzeczenia Sądu Rejonowego pod kątem prawidłowości ustaleń w odniesieniu do jednego ze składników majątku polegającego podziałowi. Zarzuty wnioskodawczynie w tym zakresie są nieuzasadnione. Nie można tego powiedzieć o zarzucie naruszenia art. 386 § 4 k.p.c.

W art. 386 § 4 k.p.c. zostały sformułowane dwie podstawy uchylenia orzeczenia z jednoczesnym przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, z których w niniejszej sprawie chodzi o sytuację polegającą na tym, że „wydanie

wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości". Ta przesłanka uległa, w stosunku do stanu obowiązującego przed nowelą z dnia 24 maja 2000 r. (Dz. U. Nr 48, poz. 554), przedmiotowemu zawężeniu przez wyeliminowanie możliwości uchylenia wyroku z powodu potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego „w znacznej części”. Obecnie przepis, formułując procesowe przeciwwskazania do wydania orzeczenia reformatoryjnego, nie pozwala na uchylenie orzeczenia z tej przyczyny, że konieczne jest uzupełnienie postępowania dowodowego lub że nie zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności faktyczne. Przyjęcie przez Sąd Okręgowy takich podstaw uchylenia świadczy o naruszeniu art. 386 § 4 k.p.c.

W sprawie działowej, przekazanej do ponownego rozpoznania, orzeczono o różnych składnikach majątkowych (nieruchomości, ruchomości, środki pieniężne) i przeprowadzono obszerne postępowanie dowodowe (z dokumentów, zeznań świadków i opinii biegłego). Dostrzeżone przez Sąd Okręgowy uchybienie Sądu pierwszej instancji, z którym wiąże się uchylenie jego postanowienia, dotyczy ustalenia wartości jednego składnika majątku. Bez wątplenia ma to wpływ zarówno na rozliczenie po podziale, jak i ewentualnie na sam sposób podziału tego składnika (nieruchomości), jednak uzupełnienie postępowania pod tym kątem nie wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

Uzasadniało to uwzględnienie zażalenia i uchylenie zaskarżonego postanowienia, stosownie do art. 394¹ § 3 w zw. z art. 398¹⁵ § 1 (odpowiednio) k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego nie orzekano, gdyż zasada rozstrzygnięcia o kosztach w orzeczeniu kończącym postępowanie wynika wprost z ustawy (art. 108 k.p.c.)

eb